

Michał HELLER

JESZCZE O GALILEUSZU

- A. Adamski, *Galileusz — Kopernikanizm — Biblia: Galileusza filozofia i teologia nauki na podstawie listu „Do Krystyny z Lotaryngii, Wielkiej Księżnej Toskańskiej”*, Wydawnictwo Bonami Poznań 1995, s. 144.

Na temat „sprawy Galileusza” napisano bardzo wiele, ale dokładna analiza filozofii i teologii nauki zawartych w liście Galileusza do księżnej Krystyny dotychczas czekała na opracowanie (przynajmniej w literaturze polskiej), a trzeba nadmienić, że list ten jest dokumentem kluczowym w całokształcie „sprawy Galileusza” Stanowi on doktrynalną autoapologię wielkiego myśliciela.

Książka jest pracą z pogranicza filozofii i historii nauki, odwołującą się także do rozważań teologicznych, zwłaszcza związanych z egzegezą biblijną. Nie jest pozbawiony pewnej pikanterii fakt, że Galileusz zaprezentował lepszą hermeneutykę biblijną niż jego oficjalni kościelni krytycy.

W pierwszym rozdziale przedstawiony został kontekst historyczny powstania listu do księżnej Krystyny. Rozdziały drugi i trzeci zawierają analizę wybranych zagadnień poruszonych w liście. I tak w rozdziale drugim autor zajmuje się hermeneutyką biblijną zaproponowaną przez Galileusza, a w rozdziale trzecim poglądami Galileusza na stosunki pomiędzy naukami a teologią. Istotną częścią rozprawy jest aneks, który zawiera wykonany przez autora pracy polski przekład listu Galileusza do księżnej Krystyny. Przekład został dokonany z oryginału. O ile mi wiadomo, jest to pierwszy polski przekład tego listu. Obejmuje on 41 stron druku. Od tej pory nikt piszący w Polsce o „sprawie Galileusza” nie może czuć się zwolniony od dokładnego przestudiowania tego dokumentu.

Książkę czyta się z dużym zainteresowaniem. Tym większe wrażenie niedosytu przy lekturze niektórych fragmentów. Jest rzeczą zrozumiałą,

*UWAGA: Tekst został zrekonstruowany przy pomocy środków automatycznych; możliwe są więc pewne błędy, których sygnalizacja jest mile widziana (obi@opoka.org). Tekst elektroniczny posiada odrębną numerację stron.

że autor — koncentrując się na wątkach zasadniczych dla rozprawy — musiał pominąć szereg innych interesujących wątków, które również pojawiają się w liście. Szkoda jednak, że w niektórych partiach analiza nie idzie bardziej w głąb. Tak na przykład rozdział, w którym autor przedstawia stan egzegezy w okresie starożytnym i średniowieczu, wydaje się zbyt pobieżny.

Zestaw bibliograficzny na końcu książki obejmuje ok. 50 pozycji. Nie jest to mało, ale jeżeli uświadomić sobie ogrom literatury poświęconej Galileuszowi, to zestaw ten należy uznać za raczej skromny. Fakt ten można usprawiedliwić tym, że celem autora nie było pisanie jeszcze jednej monografii o „sprawie Galileusza”, lecz treściowa analiza listu do księżnej Krystyny. W analizie listu autor pomagał sobie nie tyle pracami o Galileuszu, ile raczej pracami odnoszącymi się do tematów, jakie Galileusz w liście poruszył.

Pomimo zasygnalizowanych braków, należy się cieszyć, że polska literatura poświęcona „sprawie Galileusza” wzbogaciła się o wartościową pozycję.

Michał Heller